

vore militaristiske Foranstaltninger, er at skaffe Mulighed til Veje for, at vi ville blive dragne ind i Krigen, naar den kommer. Og at den i Birkeligheden vil komme og om ikke saa lang Tid, er der jo ikke saa ganske saa Tegn til. Det er heller ikke saaledes, at de, som de Militære stadig raabe paa som Autoriteter paa dette Omraade, saa ubetinget paastaa, at de ruste, for at Freden kan bevares. Det ærede Medlem for Kjøbenhavnns 2den Valakreds (Wagner) har fremdraget General Moltke som særlig udmærket Autoritet paa det militære Omraade, og jeg tvivler ingenlunde paa, at han er det; men jeg skal tillade mig at fremdrage en enkelt Udtalelse af denne Mand, som tyder paa, at han er fuldtændig paa det Reene med, at de enorme Rustninger, som nu foretages rundt om i Europa, ville fremtvinge en snarlig krigerisk Afgjørelse. Ved Behandlingen af Militærloven i den tyste Rigsdag i December 1886 udtalte Grev Moltke: „Mine Herrer, hele Europa stivner i Baaben. Hvad enten vi vende os til venstre eller til højre, saa finde vi vore Naboer i fuld Rustning, en Rustning, som selv et rigt Land i Vængden kun vanskeligt kan bære. Dette tvinger med Naturnødvendighed henimod en snarlig Afgjørelse, dersom ikke Fjolkene skulle blive ruinerede og kvalte under den uhyre Byrde.“ Mine Herrer, det er en aaben og uforbeholden Udtalelse af en fremragende og højtstaaende Militær, som Alle vel erkjende, at General Moltke er. Han siger aabent, at den Rustning, som foretages hele Verden over, vil fremtvinge en snarlig Afgjørelse, fordi Udgifterne til disse Rustninger, den bevæbnede Fred i det Hele, er en utaalelig Byrde for Befolkningen og vil i Vængden ikke kunne afværge, at der vil komme et Sammenstød. Det turde netop være en uafviselig Kjendsgjerning, at det vil blive Følgen af disse Foranstaltninger. Og hvorledes vil saa denne Krig blive, som Militaristerne enten med Willie, eller fordi de ikke have Evne til at se klart paa Forholdene, stræbe at drage os ind i ved deres Foranstaltninger? Den vil ikke blive som nogen foregaaende, den vil blive ganske anderledes ødelæggende. Der vil blive opereret med Soldater i millionvis, hvor man tidligere havde dem i hundredetusindvis, og den ødelæggelse, den vil frembringe, behøver jeg ikke at udmale. At vi oberhovedet skulle tænke paa at ville spille en militær Rolle med i dette Skuespil, forekommer mig at være saa besynderligt, at jeg har vanskeligt ved at forestaa, at ikke Enhver her hjemme kan indse, at vi for vort Folks Skyld burde holde os saa langt borte derfra som muligt. At gjøre Alt, hvad der paa nogen Maade er

muligt for at forhindre, at vi bleve dragne ind i en saadan Konflikt forekommer mig burde være den Bestræbelse, som prægede vort Standpunkt paa dette Omraade. Og hvad vil Følgen blive af, at en saadan Krig bliver ført ind over Europa? Vi vide, at den økonomiske Tilstands Vanskeligheder ere af en saadan Natur, at vi Alle med spændt Opmærksomhed vente paa, om der snart kunde indtræde en Bedring, men hvis det skulde ske, at en saadan Katastrofe kom, og det synes jo, at Efterretningerne hver eneste Dag bevæge sig henimod noget Saadant, saa ryste jo alle vore økonomiske Forhold i deres Fuger. Vi se, at Værjerne blive lamme af Stræk, saasnart Krigsrygterne tage Overhaand, og Følgen af et saadant Sammenstød mellem Stormagterne vil være en grændseløs økonomisk Forvirring, en grændseløs Glendighed over det Hele, Tusinder af Falliter, og at et uberegneligt Antal af Familier ville blive styrtede i økonomisk Ruin. Det forekommer mig derfor, at det for vort Bedkommende kunde være værd nøie at overveie, om vi i det Hele skulle bidrage til, at vort Land, der allerede er i tilstrækkelig stor økonomisk Tilbagegang, kommer i endnu dybere Forfald. Naar vi betragte de sidste 20 Aars Finantshusholdning, er der ingen Tvivl om, at vi ere i stærk Tilbagegang i økonomiske Forhold, saa det forekommer mig, at der er alvorlig Grund for de Herrer til at overveie, om det ikke var paa Tide at standse paa den militaristiske Vej, om det ikke var paa Tide at begynde at sige Stop til de militære Udgifter og at forhindre, at Statens væsentligste Indtægter blive benyttede til Anskaffelse af Vaaben, af Fæstninger og Kanoner og Alt af den Art, hvad de Herrer ønske. Og hvem er det, der bærer Byrden ved alt dette militaristiske Uvæsen, som jeg vil kalde det, Verden over? Hvem Andre vel end de store, brede Lag af Befolkningen. Ogsaa paa det Omraade hente vi vort Kjendskab fra Finantsloven. Den indirekte Stat er jo den væsentligste Del af Statens Indtægter. Den andrager 34,350,800 Kr. medens den direkte Skat kun andrager 9,576,000 Kr. altsaa ikke stort mere end Fjerdedelen, og naar man veed, hvorledes den indirekte Stat er bestaen, at den er fordelt paa Folks aller-nødvendigste Livsfornødenheder, saa veed man, at det er de store, brede Lag, den fattige Del af Befolkningen, der hovedsagelig skal bære Byrden til Alt det, som vi skulle anstaffe. Dette tror jeg ogsaa nok, at de Herrer burde velvillig overveie, navnlig naar de Herrer ville have det Præg af Arbejdervenlighed, og af være humane over-